

Народнай
хонтурүүл
спраница

Дьон-сэргэ кырабы харабынан

ЧИЭСПИТ ДЬАЛАТА

Оройуонга народнай контролердар Бүтүн Союзтаабы сүбэ мунньахтара туруорбут ыйыларынан салайтаран утумнаах уонна көдүүстээх үлэ ыйытылар.

Быйыл снл бастагы агарыгар үлэ араас салааларыгар 188 бэрэбэрэлэр уонна рейдэлэр ыйытыллылар. Ити былырыныгытаабыр 50-нан элбэх. Олор түмүктэрин 60 бырыһыанын группалар бэйэлэрэ дүүллээһин чопчу дьаһаллары ыллылар, 38 киһини сэмэбэ тартылар. Администрациялар уонна общественнай тэрилтэлэр көрүүлэригэр 47 киһи дьаалата бэрлиннэ. Рейдэлэри, бэрэбэрэлэри былааннаахтын тэрийэллэр. Олор түмүктэрэ коллективтар уопсай мунньахтарыгар, арыгылааһыны утары охсуһар комиссияларга, профилактика советтарыгар туруоруллан туһааннаах дьоннортон эппизтинэс ирдэнэр.

Народнай контролердар үлэ дьисциплиниэтин туһунан Союону, ССКП ИИ-тын, ССРС Министрдарин Советын арыгылааһыны уонна алкоголизмы туоратар дьаһаллар тустарынан уураахтарын, онуоха аналлаах ыйаахтары олоххо киллэрингэ улахан болломтону уураллар.

Ураты эппизтээх хампааньа — сүөһүгэ дөрөххөй уонна сүмэһиннээх аһылыктары бэлэмнээһин сабаланиа. Бу хампааньага ситиһини тэрээһин, үлэ режими уонна дьисциплиниэтин халбага суох тутуһуу, ходоһаттан мунньээһи нуорманы толорон эрэ баран тахсарга дьулуһуу, үлэ бастык ньымаларын кизиктик тутуу, хаачыстыбаны кичэйии быһаарыахтара. Итилэр норуот дозорнайдарын харахтарын далыттан халбарыһа суохтаахтар. Кинилэр ходоһаны сирийэн оттоһуну, туту нэбиһэн иһини мэлдьи модьуйуохтаахтар. От күрүөтүн тутууу дьаһалбаттан ааспыт сылларга нэбиһилээх оттору сүөһү күрүөһүлээн сизһинэ элбэхтик таһаарыллыбыта. Бу быйыл хатыланыа суохтаах.

Норуот дозорнайдар сүөһүтүтэр мэчирэһи ыйдарыгар элбэх эти, өлгөм үүтү ыйырга эбэһээлиэтибэлэрин толорууларын хааччыыһыга совхозтар салааларыгар көмөлөһөр эбэһинэстээхтэр. Үүтү ыйыны сэргэ, ону тутар пууннарга нэмилэр тиздэн иһини, кичээкитин ороскуоттааһыны, ордуу чуолаан үүт таһаарыаһын үрдэтэр уонна хаачыстыбатын тулсарар иһин охсуһуу тэрээһинин, кырабатык итээн көрүүххэ.

ССКП ИИИ Комитетын уонна ССРС Министрдарин Советын арыгылааһыны уонна алкоголизмы туоратар дьаһаллар тустарынан уураахтарын дүүллээһин кизиктин ыйытыла турар. Ханна баһарар бу уураахтарын улаханник биһирииллэр. Народнай хонтурүүл оройуоннаабы комитет арыгылааһыны утары охсуһууга аналлаах дьаһаллар былааннарын бигэргэттэ. Ону олоххо киллэрингэ хас биридин контролер активнайдык кыттар, олохтоммут бэрээдэги кизиктэ эйэлэһимтиэ суох сыһыаннара эрэйиллэр.

Сайынны үлэлэр былааннарын толоруу ньытыгы ситиһилээхти атаарыыга, пилетик сөрүдэхтарын толорууга быһаарар суолталаах. Онуоха көмөлөһүү — народнай контролердар чизэстэрин дьаалата.

К. МАКСИМОВА, НХОН инспектора.

«Чурапчы» совхоз үүтү государствога атылааһын графигын тутуулаахха иһэр. Бизе ый үүмүгүнэн 110,5 тонна үүт (эбэтэр оройуон снэ туттарбатах үүтүн агарыттан ордуга) нэстээх. Отделениелара үүтүн хаалылаахтар ахсааннарыгар киллэриллэр. Туттарылаабыт үүт 44,4 эрэ бырыһыана бастагы суорттаабынан баран совхоз 33,7 тнл. солк. сүтэрэ. Сайылаахха бөлөмө итэһинэ тэрээһинэ суох кэстүлэр. Хомустоох, Көһүнэ, Чарап, Мылк, Там-

БЫЛААН ТУОЛБАТ. ОТТОН ҮҮТ...

ныама фермаларыгар үүтү тутарга аналлаах тутуулар суохтар, сөйүтөр установка үлэһэттэр, үүтү сөйүтүүгэ бөл боруестуой да оҕоһуотар суохтар. Наадыһылар муус үстөн биһэр эрэ, ол даһаны өтүтү комбинацион пууннарыгар, угуллубут. Фермалар үүтү снделер матурийалларынан халчылаахтара. Чарап фермалытан уратыларга үүт кирдээгин көрдөрөр экраннар үлэһэттэр.

Итинник да буола маньымкыттар үүт хаачыстыбатын иһин эппизтинэстэрэ пантатыллыбыт. «Ылык» фермага бэс ыйын 3—6 күннэригэр мамыт үүт снэ туттарылаабыт. 345 солк. номооту сүтүттэр. Был сабаланыгарытан өтүтү комбинациялар киллэриллэн баран үрдүк аһыһылаарыгаан уонна кирдээгинэн 412 кг үүт төһөрүлүү бүт. Ону таһынан 2,2 тонна сүөрдэ суорууан

барбыт. Народнай хонтурүүл оройуоннаабы комитет бу болпуроруну дүүллэһин баран производствоттан снбээһи суох номооттору туоратар туһунан директивнай органныр ыйылаарын холорботорун иһин совхоз кылаабынай зоотехникта Петров Д. Д. быһаар бирда. Комитет таһаарыллыбыт итабастэри туоратарга кини эрэннэрини тн болломтоо ылла. С. НИКОЛАЕВ.

УЛАХАН БЫТААРЫЫ

Народнай хонтурүүл «Чурапчы» совхоз Арыйлаах отделениеларыгар группата бэс ыйын ортогугар ыппыт бэрэбэрэлэргэ саймыкка көһүүгэ уонна от үлэтигэр бөлөмөһүннэргэ снэ суох бытаарылар таһаарыллыбыттары арыйда.

Саймыкка тахсыбыт кини үүт ыама быһылаахха эбэллэбэтэ. Ый бастагы агарыгар ыппык-

ка эбни аһылык снэтиэтибэтэ. Оттон эбни аһылык снэтиэтибэтэ, өлөх үлэтигэр кыахтаһытын кэннэ, аһы үлэтигэ көстүбэтэ. Үүтү сөйүтэр бодыбаал саас уу киллэригэ киллэриһин тулар.

Отделениега өт хонугутар тахсар эвенолар үлэһиттэрэ чуолайдалар тураллар. Ол эрээрнэ болонкуталар оҕоһулаахтар. Биһэр үрктөр

сага кэллэхтээгэ быһаарыллыбыта. Көһө эвенолор охсор уонна мунньар мас сабалытара ааспыт сылга үлэһэттэр снделэригэр Балларга хаалларылаабыттары. Олор снделэригэр илктэр. Снделэһиттэр эвеноларга ардаһаһыны ыппыттары.

Рейд арыһыт итабастэрин туоратылаах отделение сабалытара уталыттылаах дьаһаллары ыллаахтар.

И. КАЖЕНКИН, группа председателэ.

Атылааһын бэрээдэгин тутуһуохха

Эргэн тэрилтэлэрэ хаһаайыстыбанын табалдар сорох эрэ көрүгүнэрин аналлаах переселы быһытынан тэрилтэлэргэ уонна хаһаайыстыбаларга көһөрүүтүн атылаһыктырааһа таһаарылаахтар. Оройуон сорох эргэнэни предриятиелара ити бырааһтарын аһы туһанааллар. Ол түмүгэр нэһиллэһинэ ордуу наадылар табалдарга уопсай атылаах хаһаарыллыбаттар. Ааспыт сылга ити иһин райпо эргэнэһиттэн 50 тнл. солк. былаанна төһөрүттан үһүлүбүтэ.

Ытыллыбыт бэрэбэрэлэр көрдөрүлөрүнүн ити быйыл да саллар. Чакыр промтоварнай марамына олохтоох оспуолара 256 солк. араас кыраасканы, кетронан ыһаһы, бытырхай хаһаайыстыбанын тэрилтэри, олоһу атылаабыт. Чурапчытаагы эргэн предриятиета Чурапчы орто оспуолатыгар 400 солк. микрокалькулятордара, «Комета» магнитофону, радиолана уонна араас хаһаайыстыбанын да, үөрэнээччилэргэ аналлаах да табалдары биһэрбит. «Якут-коммунаэнерго» учаастагы алектрической плитканы, почта дьаһытын, бытырхай хаһаайыстыбанын табалдары ылбыт. «Милдараайы» совхозга 5005 солк. төһөрүлэс бэрлэллэбит. Дингэр, кинилэр ити табалары ведомственин киниэминт хааччылаһынын ыллаахтара.

Эргэн быраабылаарын кэллэ иһлэс көрүгүнэни райпотребшество бэйэһини хаһаайыстыбанын наадыһытын сороһор нэһиллэһинэ атылаһаахтара табалдарынан хааччынара буолар. Ол курдук, автобэһин төһөрүн нэһиллэһинэ атылаһыктырааһы онуугар бэйэһини автотранспортыгар харгына суох туһанар. Онноорор снбикниһэ иитэр хаһаайыстыбатыгар остолуобуот аһылык тоһоруу туһанааххаһын онуугар комбикорму, бастагы суорттаах пермишени ороскуоттаабыт.

Инструкцияны бу курдук куруубайдык кэллэ төһөрүтүлүөх тустаах. А. ФИЛИПОВ.

НОРУОТ ДОЗОРНАЙЫН ӨЙДӨБҮННЬҮГЭ

Сүөһү аһылыгы бэлэмнээһин кизигэр народнай контролердар болломтолорун ордуу чуолаан маннм болпуроростарга туһаайыахтаахтар:

—оттуур эвенолар састааптарын сүүмэрдээһин, маршруттарын быһаарыы, техниканы туһаныы;

—күн-дьыл туругун учуоттаан үлэ тэрээһинин уларыта тутан рабочай былааны тутуһуу;

—бастагы күннэртөн отууга хонэ сылаан үлэһэһин;

—отчуттар туттар тэриллэринэн, аһылыгынан, эминэн, культурнай-маассабай дьаһалларынан уонна көрдөрөн агитациянан хааччылыылар;

снделэһиттэр эвенолара ууну ыстарыы нуорматын уонна режими тутуһуулар, траншеяларга снделэс маассатын толору угулуулар уонна хаачыстыбата;

—АВМ-ы үлэһэтин, кини бородуужсуһатын хаачыстыбата уонна ону харайыы туруга;

оттоһун графигын тутуһуу, нэбиһин, ону мэрэйдээһин хаачыстыбалары, күрүөлээһин. Контрольной мэрэйдээһиннэри ыйыты;

—от үлэтигэр совхоз рабочайдарын 65—70 бырыһыаннара кыттылар хааччылаахтара, общественность күүһүн кизиктин туһанылаахтара.

Бэрэбэрэлэр түмүктэрин группа бэйэтин мунньаһар көрүүтээх, партиянай, советскай уонна хаһаайыстыбанын тэрилтэлэргэ туруоран итабастэри туоратыыга суһал дьаһаллары ыппаттарыахтаах. Группа муннуктарыгар аналлаах листоктарга өт үлэтин тэрээһинигэр баар итабастэр кизиктин сырдатыллыахтаахтар.

ДЬАЛАБАЙДЫК СЫБЫАННАСПЫТТАРЫН ИЙИ

Оройуоннаабы партиянай тэрилтэ ССКП ИИ атыһыһаабы (1984 с.) Пленумун «Мелиорация аһынын үһүн болдьохтоох программаны, мелиорация ламмат снделэри туһанын көдүүһүн үрдэтин туһунан» уурааһыттан үөскээһин тахсар сөрүктарын дүүллэспит ССКП райкомун бэйэһе пленумун уураара Эридик Эриетин аатынан совхозка хайдах олоххо киллэриллэн иһэригэр бэрэбэркэ ыйытылаах.

Совхозка снделэригэр системалары туһанан сүөһү аһылыгы бэлэмнээр бэрэбэрэлэһин үлэһиттэр үс дэрээтэһин 176 гектар бааһына снделэһтэр. Итинтэн 1982 снлга Хайахсыкка 22 гектар, 1983 снлга Хопторго 70, Хадаарга 78 гектар туһара таһаарыллыбыттары. Хопторго 50 гектарга хортуппуй снделэригэр снделэригэр

установкаһын хааччылаһына. Былырын совхоз хортуппуй государствога атылааһын былаанна толорбото. снделэһиттэр былааннаах сөрүдэхтарын кыайбатахтара. Ордуу мелиорация Хайахсыт снделэһиттэрэ үлэһэттэрэ.

Совхоз дирекцията, компронизованнан дьарыктанар кылаабынай специалестара уонна управленишайдар снделэригэр системалары көдүүстээхтик туһаныыга, көрүүгэ-харайыыга бэрээстээһин үлэһиттэр эвенолар эппизтинэстэрин мөлүтүттэрин түмүгэр снделэригэр оборудованиелар алдынааллар - көһөнэллэр. Холубур, сайынны тутуулаһуу оборудованиелары кыһынны өтүгүгэр консервацияга туруоруу тарийар уонна хонтурүүлүүр үлэ кыаллыбатыттан, туһааннаах дьонтон эппизтинэһиттэр снделэригэр

нэс ирдэмнэһиттэн Мырааны систематыгар ууну ыстарар колонкалар кылааннарын 70 чугуун көрүстэригэр 7-тэ эрэ бүтүн хаалбыт. Күһүнү ардаһтарган, хаар-сигирээн мустан тоһууттан бу скетмада былырын эһэ 20 кыраан хайдыбыта. Дьуонна буруйдаахтартан кини даһаны эппизкэ тардылаахтара.

Көһит Күл систематын магистральнай турбаларын үстөн биһирин кыһын өтмэс тизээр трактордар тоһута таһыһыттар. Итинтэн совхоз 10 тыһынчы солк. номооту сүтэ. Ааспыт сылга ити системаны чөлүгэр туһарар үлэ ыйытылаахтара. Билигин үлэһиттэр да кырааннар глахан алдыһылаах буолаан көдүүстэрэ ыра.

Быйыл снделэригэр ы-

тарга республика үрдүнэн биллэриллэбит уопсай биһэр күһүнэ бу системалар үлэһиттэригэр. Саахалламмыттарын хаһаайыттар дьаһааһын сүтүгүрдүлэр.

Совхоз дирекциятын лугомелиоративнай эвенолу тэрийэр туһунан дьаһала олоххо киллэри.

Ходоһаны, бааһыны тупсарыага, ууну камнэ көдүүстээхтик туһаныыга туһаайылар дьаһаллар былааннарыгар көрүлүбүт капиталнай бүтүдүрү туттар эвенолар састааптары сүүмэрдэмнэһтэр. Ханлык эрэ хансааһын Хадаарга эрэ таһаарыллыбыт. Ити былаанна Маһири ууну халытар систематын реконструкциялааһын көрүлүбүтэ аһаахха хаалыбыт. Ходоһаны снделэригэр дьаһаллара Хадаар отделениега

С. ЧИЧИГИНОВ.

